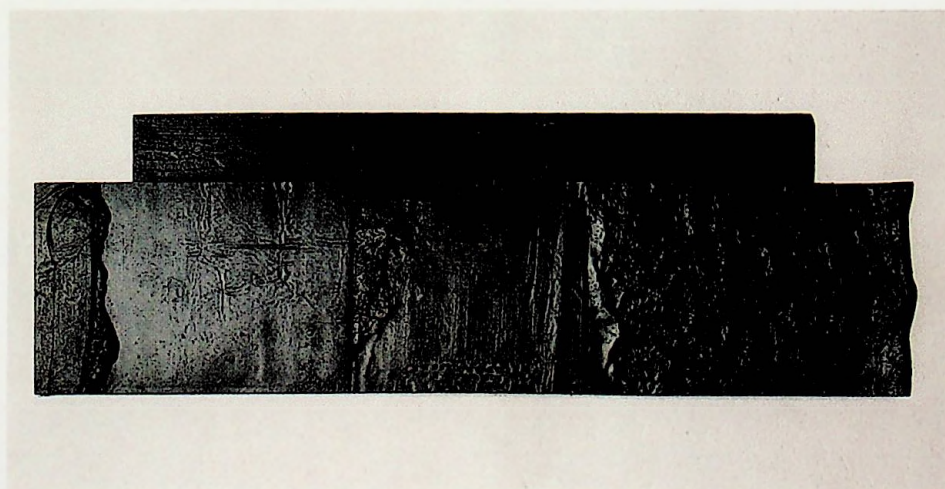
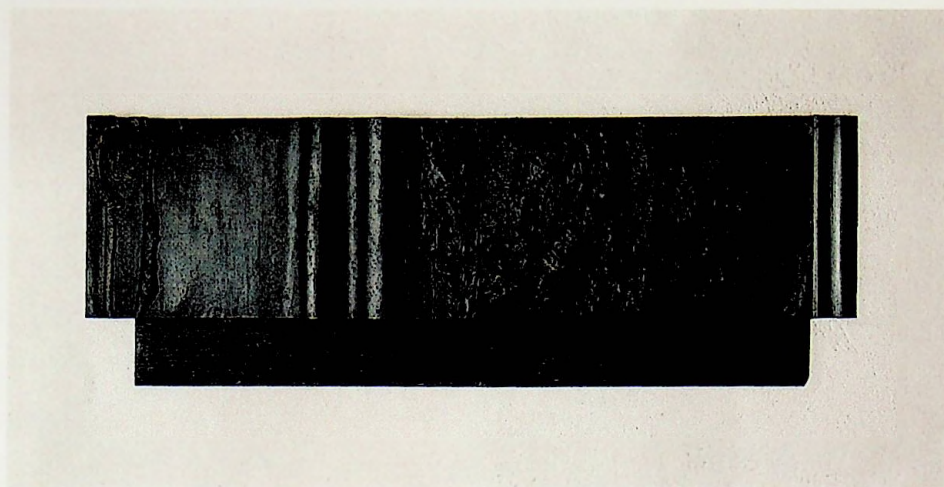

MATJAŽ POČIVAVŠEK

24. travnja - 11. svibnja 2002.

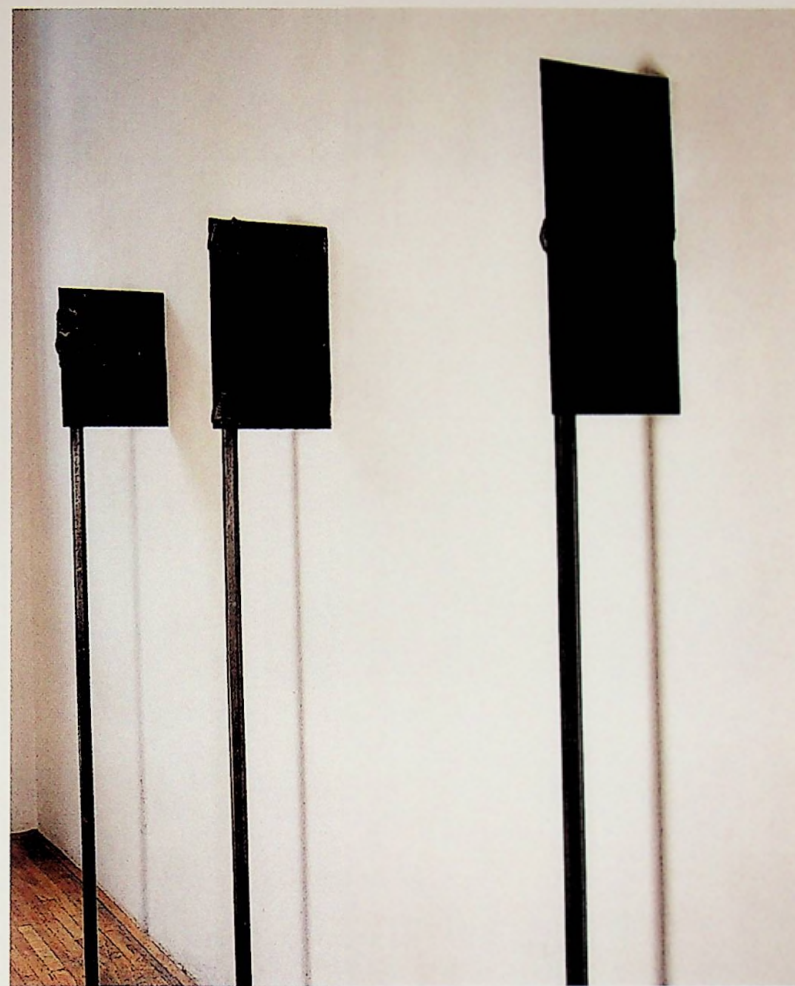
INTIMNO I JAVNO

U kiparstvu Matjaža Počivavška postoji sve što je preostalo od modernizma nakon postmodernističkog preokreta. Kipar savladava sve klasične kiparske materijale od drveta i kamena do bronce i željeza, među kojima poseže i po plemenitijim mogućnostima – ebanovini, kararskom mramoru, punoj lijevanoj bronci i kvalitetnom čeliku različitih gradacija. U materijalu traži svoj izraz kojeg artikuliraju materijalu svojevrsne značajke. Ove zadnje diktiraju aplikaciju tehnika obrađivanja i tehnologija u smislu neokantovski definirane kompetencije, kojoj granice određuju medij. Moramo se vratiti tridesetipet godina da bi našli prvu kritiku otklona od kiparske prakse koja je u nastojanjima da izdvoji egzistencijalnu patetiku geste, odbacila i vrednotu autentičnosti materijala. Michael Fried je u polemici s minimalistima ukazao na to gdje minimalistička skulptura odstupa od te središnje ideje modernizma. Uspostavila je posebnu situaciju suočavanja subjekta s predmetom koju je moguće iskusiti samo kroz trajanje u vremenu i kao trodimenzijalno tijelo, čime su prezentacija medija i neposredna materijaliziranost estetskog predmeta izgubili svoj privilegirani položaj. Teatru pripada specifično konfrontacijska situacija pripada teatru. Teatralnost minimalističke plastike premješta iskustvo u područje koje nije više podređeno čistom vizualnom poimanju.

U proteklom godinama Počivavšek se najviše bavio čelikom i bronom. Posebno u ta dva materijala on se posebno perfekcionistački dosjetio tehnologije i dosljedno savladao tehniku obrade svakog od njih. Njegova ljubav prema materijalu manifestira se u stvaralačkoj plemenitosti i izraznoj suptilnosti tekstura. U bronci je već u prvoj polovini devedesetih godina upotrijebio industrijski lijev punog kalupa na vosak te ga osmislio sa strategijama manifestacije prirode materijala. Kontrastnim oblicima i teksturama uspjelo mu je ukloniti površinu kao mrežu, u koju se hvata pogled kojeg ne pušta dalje. U njegovim istegnutim, ritmiziranim oblicima, koji rastu iz poliranih baza, vidljiva je masa plemenitog metala. Obično su ove plastike izrasle u slobodno stojeće vitke vertikale ili su poduprte uza zid sugerirale prostorni crtež.

"Reljefima", odnosno zidnim plastikama je otvorio sasvim nov svijet, u kojem se oblici često razvijaju u horizontalnom pravcu. Površina, koja se na prvi pogled čini reljefna, čuva svoju optičku nepostojanost. Vidimo je uvijek kao krajnju granicu volumena. Kiparu je pružila mogućnost naglašavanja gestualnosti. Ne više one koja se pritajeno spušta u prostor, kao što je učinio u samostanskoj crkvi u Galeriji Božidara Jakca u Kostanjevici na Krki 1996. godine, već intimnije, ponekad povjerene samo tragu prsta, koji zaore u glatku površinu voska. Artikulacija plohe postaje trag razigrane kipareve ruke, slične božanskom dlanu koji dubi korita rijeka, razjeda površinu kraškog kamena ili izliže svjetleću kožu siga, izgladuje kamenitu stijenu, nagura naslage kamenja ili samo uznemiri površinu vode. Međutim, uvijek u tim fluidnim i mekim oblicima osjetimo masu i supstanciju koja nam pruža sve te čarobne učinke razgibanih ploha.

Zidnu je površinu Počivavšek sugestivno upotrijebio već u ranim osamdesetim godinama u seriji malih kovanih i brončanih kompozicija. Njima je zid angažiran ne samo kao nosilac plastike, već i kao njezin sastavni dio provokativne tematizacije prostorno/vremenskog kontinuuma. Sada toj problematici se ponovo vraća reljefima koji su dimenzijama i masom sada mnogo veći. Brončane su plohe, utopljene u zid tako da je površina izjednačena, kao prozori, kroz koje promatramo tektonsku ljepotu plemenitog metala. I kad nisu ugrađeni, odnosno kad nisu u ravnini površine zida, njegovi reljefi ne djeluju kao opredjeljivi predmeti, već kao fragmenti, kao dijelovi neke veće cjeline, kao kameno cvijeće u pješčanoj taksturi saharških dina. Počivavšekova plastika je izrazito galerijskog karaktera. Njezin svijet je bijela kocka u koju autor promišljeno stavlja svoja ostvarenja, čime svakom od njih osigurava potreban odnos između zida i prostora. Galerijski prostor je onaj kontekst u kojem Počivavšekove kreacije zažive, koje nas prizovu i nagovore na produbljeno gledanje. Kada je prostor očišćen i potopljen u tišinu, na bijelom zidu zasvjetle u kontrastu između snježne podloge i plemenitih brončanih patina. Svojim pljosnatim skulpturama mijenja galeriju u dioramu kiparske supstancije. Zbog toga je i modeliranje površine oslobođeno egzistencijalnog patosa kojemu gestulno izražavanje tako rado podlegne.

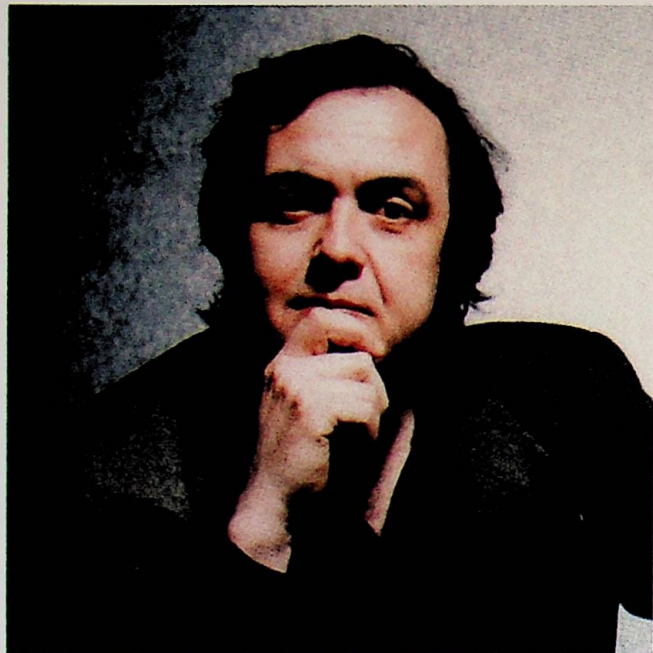

koji ništa, ne vije, 2001, bronca, 220 x 25 x 55 cm

Međutim, Počivavšek je svojim najdubljim poslanjem kovač. Svoju monumentalnu ambiciju, svoju želju za stvaranjem javnih plastika je najčešće ostavrio u čeličnoj plastici. Čelik je onaj materijal koji mu predstavlja najveći izazov i koji iz umjetnika izvuče najintezivniji angažman. Njgovo kovavštvo je kao iz Hefestove radionice u srcu Etne, jer se čini kao da je jedino ograničenje njegove stvaralačke imaginacije kapacitet stroja. Njegove čelične plastike u pravilu ljudskih materijala dostignu čak nekoliko desetaka tona. Za izvođenje zamisli potrebna je čitava čeličana, nekoliko zanesenjaka, kojim sudjelovanje predstavlja bijeg od svakidašnje tlake, i jasan koncept. Svaka greška u postupku znači ponovni početak. Pristup je sličan kao kod obrade bronce. Jednim samim udarcem hidrauličkog čekića potrebno je presjeći čeličnu prizmu, savinuti je u svrdlo, prerezati je malo manje nego po dužini i slično. Pri tome ogromne sile, matertijali i alati sudjeluju u jedinstvenoj sinergiji umjetnikovog koncepta koji izbace plastiku kao tektonske sile, koji iz kotla magme porode prirodna čudesa.

Masivan čelik govori jednakim jezikom kao bronca. Govori o nepoznatoj ljepoti čeličnih površina, o tragovima korozije, hlađenju, o predavanjima mušicama stvarateljskog postupka i o brutalnoj težini mase. Iznenaduje, kako dobro se osjećaju njegove plastike u otvorenom, prirodnom ambijentu: Sliju se s njime, bivaju u njemu kao da su dio opće realnosti i ne djelo Tubalkainove ruke. Upravo to je posljedica stvaranja kao asistencije u materijalizaciji ideje. Estetski predmet nastaje kroz osobine materijala u kiparevoj režiji, kao kamene naslage u tektonskim pomacima, kao bazalt u dugotrajnom hlađenju, kao volkanki otoci usred mora, kao kristali u svom neshvatljivom rastu. Nastaju kao otisak, uhvaćen u trenutku između stupnjevanja i popuštanja, udisanjem i izdisanjem, nastajanjem i prestajanjem.

Andrej Smrekar

ŽIVOTOPIS

Matjaž Počivavšek rođen je 1955. godine u Ljubljani, Diplomirao je na Akademiji za likovnu umjetnost u Ljubljani (1978. god.) gdje je i završio kiparsku specijalku (1980. god.). Postdiplomski studij je nastavio na New York Studio Schol u New Yorku (1989/81). Od 1996. god. predaje na Akademiji za likovnu umjetnost u Ljubljani. Živi i radi u Ljubljani i Parizu.

ne, tko ne, 2001, bronca

SAMOSTALNE IZLOŽBE

1979. ŠKUC Ljubljana
1980. Mala galerija, Ljubljana
1983. Bežigradska galerija, Ljubljana
Galerija labirint, Ljubljana
1986. Mala galerija
Galerija Equrna, Ljubljana
1987. Galerija Equrna, Ljubljana
1988. Galerija Equrna, Ljubljana
1989. Galerija Equrna, Ljubljana
Galerija A+A, Madrid
Galerija Loža, Galerija Meduza, Kopar
1994. Galerija de l' Etoile, Pariz
1997. Miklova hiša, Ribnica
Galerija Božidarja Jakca, Kostanjevica ob Krki
1998. Arteria, Zagreb
1999. Galerija Mabel Semmler, Pariz
2000. Artefiera, Bologna
Mikolva hiša, Ribnica
2001. Dvorac podsreda
Galerija A+A, Madrid
2002. Poslovni centar HIT, Nova Gorica

NAGRADE

1980. Nagrada zlatna ptica za kiparstvo, Ljubljana
Studentska Prešernova nagrada, Ljubljana
1991. The Pollock-Krasner Foundation, New York
1993. Nagrada Prešernovog fonda, Ljubljana
2001. Nagrada Riharda Jakopiča, Ljubljana

SKUPNE IZLOŽBE (IZBOR)

1980. Giovani artisti jugoslavi, Bevilacqua la Masa, Venecija
1985. Synonim für Skulptur, Trigon, Graz
1986. Salon de réalités nouvelles, Pariz
Salon de Mai, Pariz
1987. Art 18'87, Basel
Salon de Mai, Pariz
- 89/90. Avante-gardes yougoslaves, Carcassonne
Les Sables d'Oionne, Toulon
1990. Materia prima, Nancy
1991. Salon de Mars, Pariz
Découvertes, Pariz
1992. Galerie de l' Etoile, Pariz
Mountroque à Montbéliard, Montbéliard
ARCO, Madrid
1993. Salon de Montrouge, Pariz
Découvertes, Pariz
1995. 8 Artistas Eslovenos, Madrid, Valencia
1996. ARCO, Madrid
1998. Galerie Mabel Semmler, Pariz
Artefiera, Bologna
ARCO, Madrid
1999. Art in Slovenia, Kopar
2001. Artefiera, Bologna

IZLOŽENA DJELA

1. kao sjena: slio bih / 2000.
/13x21/21x34/8x13/5x8/34x55 cm, bronca
2. naj ruka, sav daljnji / 2001.
185x16x10 cm, bronca
3. vidiš ih; dok / 2001.
145x15x5 cm, bronca
4. naj ruka, sav daljnji / 2001.
158x16x10 cm, bronca
5. vidiš ih; dok / 2001.
145x15x5 cm, bronca
6. koji ništa, ne vije / 2001.
220x25x55 cm, bronca
7. čini se, ovaj dan / 1999.
18x25x20 cm, bronca
8. ne, tko ne / 1999.
bronca
9. i nitko ne postoji / 1999.
bronca

Izdavač/Publisher:
KULTURNO
INFORMATIVNI
CENTAR
Zagreb, Preradovićeve 5
tel. 01/4810-714

Za izdavača/For the publisher:
Goran Pavletić

Urednik kataloga/Editor:
Milan Bešlić

Savjet galerije/Gallery Council:
Nikola Koydl
Eugen Kokot
Goran Blagus
Milan Bešlić
Dominique Narran
Andrej Smrekar

Likovni postav izložbe/Exhibition set-up:
Matjaž Počivavšek
Milan Bešlić

Prijevod sa slovenskog:
Irena Hribar

Dizajn/Design:
Antun Zidić

Priprema i digitalni tisak/
Prepress & digital print:
Art Studio Azinović

Naklada/Edition:
150 primjeraka/150 copies

Zagreb, travanj/svibanj 2002.
April/May 2002

Na naslovnici:
i nitko ne postoji, bronca, 1999.

Suorganizator izložbe:
Galerija Božidar Jakac
Kostanjevica na Krki
direktor: Bojan Božić

Izložba je ostvarena sredstvima
gradskog ureda za kulturu
grada Zagreba

GALERIJA FORUM
HR - 10000 Zagreb
Teslina 16
tel. 01/4810-710